

Features of evidence and its limits in cases of separate proceedings related to the establishment of legally significant facts in relation to individuals in determining their legal status

Особливості доказування та його межі у справах окремого провадження, пов'язаних із встановленням юридично-значимих фактів стосовно фізичних осіб щодо визначення їх правового статусу

Andreia Oliinyk

Key words:

evidence, proof, separate proceedings, means of proof, subject of evidence, judicial decision.

Ключові слова:

докази, доказування, окреме провадження, засоби доказування, предмет доказування, судові рішення.

Постановка проблеми. В основу розгляду справ окремого провадження покладена певна інформаційна модель, яка підлягає пізнанню через засоби доказування, оскільки інформація про об'єкти, дії, події чи стан стосується минулого, і їх ретроспектива відновлення пов'язана з доказами. Наукове поняття доказів завжди було дискусійним питанням не лише в цивільному процесі, а й в усіх процесуальних галузях права. Це пов'язано, в першу чергу, з тим, що це поняття, з одного боку, пов'язується з поняттям пізнання як філософською категорією, а, з іншого боку, поняття доказів є юридично-процесуальною категорією. Поєднання цих категорій сприяло уніфікації поняття доказів як будь-яких фактичних даних, на підставі яких суд встановлює наявність тих чи інших обставин¹.

Доказування в справах окремого провадження, пов'язаних із встановленням юридично-значимих фактів стосовно фізичних осіб щодо визначення їх правового статусу, є актуальним питанням сьогодення і потребує відповідного дослідження.

Стан дослідження. Питанню доказів та доказування в цивільному процесуальному праві присвячені сучасні наукові дослідження Ю.В. Білоусова, Й.Г. Богдан, К.В. Гусарова, В.В. Комарова, В.А. Кройтора, М.П. Курило, Г.П. Тимченка, І.В. Удальцової, М.Й. Штефана, С.Я. Фурси, М.М. Ясинка, все ж достатньої уваги питанню доказування та його межі у справах окремого провадження, пов'язаних із встановленням юридично-значимих фактів стосовно фізичних осіб щодо визначення їх правового статусу, науковцями не приділялось.

Метою статті є дослідження особливостей доказування та його межі у справах окремого провадження, пов'язаних із встановленням юридично-значимих фактів стосовно фізичних осіб щодо визначення їх правового статусу.

Виклад основного матеріалу. Якщо основою позовного провадження є змагальність сторін, суть якої зводиться до надання кожною стороною особистих версій щодо тих чи інших дій чи подій, тлумачення змісту доказів, їх належності та відносності, що й породжує процесуальне протистояння в цивільному судочинстві, то доказування на рівні справ окремого провадження, маючи зовсім іншу правову природу, ґрунтується на логічній послідовності наперед визначених процесуальними нормами права засобів доказування та їх змісту, суть яких визначається логікою суджень самого заявника.

Сам процес доказування в справах окремого провадження регулюється цивільним процесуальним законодавством, а предмет розгляду таких справ завжди визначається матеріальним законом. При цьому кожен предмет такого розгляду ніколи не пов'язується зі спором про право.

¹ Ясинок М. М. Особливості окремого провадження у цивільному процесуальному праві України (теоретико-правовий аспект): Монографія. – К.: Алерта, 2014. – 385 с. – с. 128.

Це означає, що принцип змагальності, який покладено в основу всіх справ позовного провадження, в окремому провадженні не діє. Водночас це не означає того, що в справах окремого провадження, в принципі, не може виникати спору. Такий спір може мати місце, але не щодо спору про право, оскільки в такому разі справа підлягає закриттю, а щодо певного юридичного факту, з яким пов'язується інтерес заявника чи зацікавленої особи. Разом із тим такі спори щодо факту в судовій практиці виникають дуже рідко.

Так, у цивільній справі № 2-о-28/11, розглянутій 5 травня 2011 р. Торезьким міським судом Донецької області, треті особи – прокурор міста Тореза та представник органу опіки та піклування Торезької міської Ради заперечували проти задоволення заяви доньки про визнання свого батька недієздатним та призначення її опікуном. Підставою такої позиції стала відсутність у заявника даних про стійкий, хронічний психічний розлад батька і заявник за наданням медичної допомоги до лікаря-психіатра не зверталася. Суд першої інстанції взяв до уваги заперечення третіх осіб та відмовив у задоволенні заяви².

У справі № 2-о-6/13, розглянутій 16 грудня 2013 р. Вишгородським районним судом Київської області, проти задоволення заяви двох дочок про визнання своєї 84-річної матері недієздатною заперечували представники матері. Виконана судово-психіатрична експертиза встановила відсутність в зацікавленій особи гострих психічних розладів, виявивши лише атеросклеротичне ураження судин головного мозку з помірним інтелектуально-мнестичним зниженням, що було зумовлено віковими змінами в організмі. Допитані в судовому засіданні лікарі-психіатри пояснили суду, що зацікавлена особа під час її огляду розуміла значення своїх дій і сама наголошувала, що її хочуть зробити душевнохворою. З урахуванням цих обставин суд відмовив дочкам у задоволенні заяви³.

Зокрема, за даними судової статистики роботи судів загальної юрисдикції у I півріччі 2014 р. справи про визнання фізичної особи недієздатною за цей період становили 9,4% від кількості розглянутих справ окремого провадження (2,7 тис.)⁴. Таким чином, уся система доказів у справах окремого провадження формується у двох напрямках: матеріальному і процесуальному.

Якщо доказування щодо необхідності надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності є більш прямолінійним, як із матеріальної, так і з процесуальної точки зору, з чітко визначеною законодавцем системою доказів та межами доказування, то у справах про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою ці питання є більш розширеними і не такими визначеними, незважаючи на те, що законодавець у нормах матеріального права і зазначає основні підстави, які дають змогу особі звернутися до суду.

Основною правовою підставою, наявність якої дає змогу заінтересованій особі звернутися до суду з питанням зміни правового статусу іншої фізичної особи щодо визнання останньої безвісно відсутньою чи оголошення померлою, є сплив строку, зумовленого матеріальним законом. Саме після спливу такого строку, визначеного, зокрема, в ч. 1 ст. 43 ЦК України, заінтересована особа має змогу звернутися до суду із заявою про визнання фізичної особи безвісно відсутньою. У разі визнання такої особи безвісно відсутньою такий строк встановлено в один рік. Водночас «фізична особа може бути оголошена судом померлою, якщо у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом трьох років». За наявності нещасного випадку встановлено строк у шість місяців, а у разі нещасного випадку внаслідок техногенної чи природної катастрофи встановлюється строк в один місяць після закінчення роботи спеціальної комісії. За наявності воєнних дій таке звернення до суду можливе лише «після сливу двох років від дня закінчення воєнних дій» (ч. 1 та 3 ст. 46 ЦК України).

Так, рішенням Середино-Будського районного суду Сумської області, ухваленим 17.06.2011 р. у цивільній справі № 2-о-13/11, було задоволено заяву Зноб-Новгородської селищної Ради Середино-Будського р-ну Сумської області про визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Підставою для такого рішення послужив той факт, що в місці свого останнього проживання за встановленою адресою особа не проживає більше 10 років. Це факт у суді підтвердили і свідки, які пояснили, що добре знали особу. Років 10 тому чоловік поїхав на заробітки в Російську Федерацію, і з тих пір вони його жодного разу не бачили. Де він перебуває, вони не знають, і нині це нікому не відомо⁵.

² Рішення Торезького міського суду Донецької області від 05.05.2011 р. у справі № 2-о-28/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/15410113>.

³ Рішення Вишгородського районного суду Київської області від 16.12.2013 р. у справі № 2-о-6/13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36180488>.

⁴ Аналіз роботи судів загальної юрисдикції у I півріччі 2014 р. (за даними судової статистики) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/AD1EE0C42897A486C2257DAC00276002>.

⁵ Рішення Середино-Будського районного суду Сумської області від 17.06.2011 р. у справі № 2-о-13/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/16383183>.

Рішенням Деснянського районного суду міста Чернігова ухваленого 25.12.2012 р. у цивільній справі № 2506/10901/2012 було задоволено заяву про визнання особи померлою. У матеріалах справи зазначається, що заявники звернулись до суду із заявою про оголошення своєї матері померлою, оскільки в серпні 2009 р. вона пішла з дому і не повернулася. Її було оголошено у розшук, проте жодних звісток про місце її перебування чи знаходження немає, що підтверджувалося і довідкою правоохоронних органів та показами свідків. При цьому рішенням суду від 30.09.2011 року дана особа уже була визнана безвісно відсутньою. У зв'язку з цим заявники і просили суд оголосити їх матір померлою, з метою подальшого успадкування її майна⁶.

Звісно, якщо підходити до питання про визнання фізичної особи померлою не в природний, а в правовий спосіб, то може виникнути питання моральності щодо таких дій, оскільки суд, ухвалюючи рішення, зважає на положення ймовірності того, що людина, скоріше, померла, аніж жива, не маючи при цьому реальних доказів її смерті. Водночас ми можемо сказати, що законодавець підходить до цих питань із точки зору взаємодії цінностей моралі і права, враховуючи при цьому природну логіку розвитку конкретних випадків, дій чи подій за участю такої особи, і саме таке врахування має своє закріплення в нормах матеріального законодавства, яке хоча і не повною мірою, але забезпечує особу від тих випадків, коли заявник захоче діяти недобросовісно. Саме з цією метою законодавець пропонує заявникам надати докази не лише з точки зору витоку юридично значимих строків, визначених цивільним правом, але і надати інші докази, які б підтверджували не просто факт зникнення особи, а і факт її безвісної відсутності чи можливої смерті, зважаючи на логіку та життєвий досвід щодо тих наслідків, які найчастіше мають місце в житті людей за наявності тих чи інших обставин.

Водночас законодавець надає змогу суду «виправити» свої рішення щодо встановлених фактів із визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою, надаючи право на скасування своїх судових рішень у разі появи фізичної особи. При цьому єдиним доказом є сам факт появи людини (ст. 250 ЦПК України).

Так, відповідно до рішення Орджонікідзевського районного суду міста Харкова, ухваленого 07.10.2013 р. в цивільній справі за № 644/7903/13, було задоволено заяву щодо скасування рішення про визнання особи померлою. Таке рішення суд мотивував тим, що, згідно зі ст. 48 ЦК України, фізична особа, яку було оголошено померлою, з'явилася, або якщо одержано відомості про місце її перебування, суд за місцем перебування цієї особи або суд, що постановив рішення про оголошення її померлою, за заявою цієї особи або іншої заінтересованої особи скасовує рішення суду про оголошення фізичної особи померлою⁷.

Саме така логіка законодавця зумовлює загальний підхід як щодо формування системи доказів, так і процесу доказування, який застерігається змістом процесуальних норм, оскільки, по суті, вони є правилами не лише для суду з точки зору послідовностей судових процедур, а і заявників та заінтересованих осіб із точки зору надання доказів та доказування.

Таким чином, можна говорити про те, що в сфері справ окремого провадження складаються спеціальні правила доказового процесу, суть яких зводиться до представлення заявником персоніфіковано визначених законодавцем певних засобів доказування. Це означає, що саме законодавець, а не суд заздалегідь визнає належними та відносними всі докази (ст.ст. 58, 59 ЦПК України)^{8*}, які останній зазначає в процесуальних нормах права. Такий підхід до доказування в справах окремого провадження є узагальненим і має місце в усіх подальших справах, що створює цілу систему судових аналогій. Саме в такий спосіб законодавець не лише визначає, але і контролює наявність того необхідного мінімуму доказів, який є обов'язковим для надання суду, що дає змогу визначити ту межу доказування, у разі досягнення якої заявник може сподіватись на отримання позитивного судового рішення.

Водночас загальні правила доказового процесу визначають необхідність якнайглибшого відтворення тієї чи іншої історичної реальності, яка дає змогу в режимі ретроспективи відтворити в судовому засіданні ті чи інші дії чи події. Наскільки глибоко і широко буде розкрито зміст засобів доказування з урахуванням пояснень їх змісту, значення, тим переконливішим буде процес доказування.

⁶ Рішення Деснянського районного суду міста Чернігова від 25.12.2012 р. у справі № 2506/10901/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28237007>.

⁷ Рішення Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 07.10.2013 р. у справі № 644/7903/13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34144765>.

⁸ * ч. 1 ст. 58 ЦПК України «Належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування» ч. 2 ст. 59 ЦПК України «Обставини справи, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування».

Кількісний показник засобів доказування не завжди вказує на безумовну якість доказування з точки зору значимості таких засобів доказування.

Саме з цих позицій законодавець у справах окремого провадження передбачає той мінімум засобів доказування, за наявності якого суд у безумовному порядку матиме змогу ухвалити судові рішення на користь заявника.

Такий підхід до доказування і простежується у справах про визнання особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою, оскільки саме на заявнику лежить обов'язок доказування того факту, що фізична особа відсутня в місці свого постійного мешкання більше строку визначеного законом. Водночас потребує доказування і той факт, що заявник намагався розшукати таку особу через систему правоохоронних органів, засоби масової інформації, знайомих, родичів тощо.

Зміст такого доказування полягає у:

- а) наявності значного часу відсутності;
- б) прийнятих мірах розшуку зниклих осіб;
- в) наявності причинно-наслідкового зв'язку між відсутністю фізичної особи і певними подіями: військові дії, катастрофи техногенного чи природного характеру;
- г) наявність причинно-наслідкового зв'язку між обставинами, що загрожують смертю особи або дають підставу припускати її загибель;
- г) зазначення щодо необхідності встановлення факту безвісної відсутності фізичної особи чи оголошення її померлою.

Безумовно, доказування в цій категорії справ, з одного боку, ґрунтується на опосередкованій інформації, яку отримує суд із засобів доказування (покази свідків, довідки правоохоронних органів про відсутність результатів розшуку, висновків роботи спеціальних комісій, довідок органів місцевого самоврядування про відсутність особи тощо), а з іншого, зважаючи на життєвий досвід, підпорядкований правилам логіки.

Разом і тим наявність повної цивільної дієздатності впливає і на питання усиновлення як неповнолітньої дитини, так і повнолітньої особи, яка не має матері та батька або була позбавлена їхнього піклування (ч. 1 ст. 257 ЦПК України).

При цьому законодавець вимагає, щоб усиновлювачем, тобто заявником, який звертається до суду могла бути лише дієздатна особа віком не молодша ніж двадцяти одного року (ч. 1 ст. 211 СК України), при цьому різниця у віці між усиновлювачем і усиновлюваним має становити п'ятнадцять років (ч. 2 ст. 211 СК України). Саме з цих підстав законодавець вимагає від заявників надати медичний висновок про стан свого здоров'я, а у разі усиновлення одним із подружжя дитини другого з подружжя згода останнього на це підтверджена письмово та нотаріально посвідчена та копія свідоцтва про їх шлюб (п.п. 1, 2 ч. 2 ст. 252 ЦПК України).

Окрім цих доказів, законодавець вимагає від заявника надати докази щодо наявності своїх доходів, права власності на житло чи користування жилим приміщенням (ч. 2 ст. 252 ЦПК України), а також відомості про стан здоров'я дитини, її вік та місце проживання (ч. 1 ст. 252 ЦПК України).

Водночас законодавець, не покладаючись виключно на докази, які має надати суду заявник, зобов'язує органи опіки і піклування безпосередньо перевірити їх об'єктивність.

У зв'язку з цим органи опіки та піклування зобов'язані надати суду акт обстеження умов життя заявника, складений за місцем його проживання, медичний висновок про стан здоров'я дитини, про її фізичний і розумовий розвиток, свідоцтво про її народження (ч. 2 ст. 253 ЦПК України).

Такий підхід до формування системи доказів та їх безпосередньої прискіпливої перевірки в справах про усиновлення ґрунтується на тому, що усиновлення – це, по суті, процесуальна фікція, в якій поєднується воля заявника і держави. Д.Д. Лупспеник зазначає, що під процесуальною фікцією розуміють використання в певних цілях положення, які не відповідають дійсності, і такий недостовірний факт свідомо вважається існуючим, який і породжує юридичні наслідки⁹.

⁹ Лупспеник Д.Д. Доказові презумпції та фікції у розподілі обов'язків із доказування / Теорія та практика судової діяльності: науково-практичний посібник. – К.: Атика, 2007. – С. 42.

М.М. Ясинок уточнює вказує, що суд встановлює той юридичний факт, з яким закон пов'язує виникнення між усиновлювачем і усиновлюваним таких правовідносин, які є рівнозначними природно-правовим, які існують між кровними батьками і дітьми¹⁰.

Саме з цих підстав законодавець так скрупульозно ставиться до доказування щодо тих життєво важливих фактів, які впливають на подальше життя малолітньої дитини.

Водночас найважливішим доказом у справах цієї категорії є стійке волевиявлення заявника (заявників) щодо своїх намірів. Саме з цих підстав законодавець передбачає, що розгляд судом справ про усиновлення дитини відбувається лише за обов'язкової участі заявника (ч. 1 ст. 254 ЦПК України). Таким чином, це єдина категорія справ, в якій заміна заявника шляхом представництва його інтересів в суді не допускається. Отже, законодавець через цілу систему засобів доказування намагається сформуванню впевненість у тому, що усиновлювач після ухвалення судового рішення буде діяти виключно в інтересах усиновлюваного. При цьому він самостійно визначає цілу низку осіб, які не можуть бути усиновлювачами, закріплюючи такий перелік законодавчо в ст. 212 СК України.

Незважаючи на всю систему доказів, яку сформував і закріпив законодавець у матеріальному та процесуальному законодавстві, їх перевірку органами опіки та піклування, та перевірку таких доказів безпосередньо в судовому засіданні, законодавець ще раз звертає увагу суду на оцінку таких доказів під час безпосереднього ухвалення судового рішення. Саме з цих підстав законодавець вимагає від суду під час постановлення рішення про усиновлення дитини врахувати всі обставини, що мають істотне значення, зокрема:

- 1) стан здоров'я та матеріальне становище особи, яка бажає усиновити дитину, її сімейний стан та умови проживання, ставлення до виховання дитини;
- 2) мотиви, на підставі яких особа бажає усиновити дитину;
- 3) особу дитини та стан її здоров'я;
- 4) ставлення дитини до особи, яка бажає її усиновити тощо (ст. 224 СК України). Безумовно, ця норма в матеріальному праві є виключно процесуальною, але, незважаючи на це, саме вона зобов'язує суд до уважного та неупередженого ставлення до змісту наявних доказів під час ухвалення судових рішень.

Так, ухвалюючи судові рішення від 27 січня 2015 р., Зміївський районний суд Харківської області зазначає, що усиновлення неповнолітньої особи проводиться в інтересах неповнолітньої особи, яка є дієздатною, фізично здоровою, що підтверджено медичним заключенням. Сама дитина є здоровою. Мати дитини не заперечує проти усиновлення її дитини, заявником, тобто треба говорити про перелік доказів, які суд використав при ухвалі судового рішення¹¹.

Рішенням Нікопольського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 08.06.2011 р. було задоволено заяву подружжя щодо усиновлення малолітньої дитини. Суд, оцінюючи докази, зазначив, що матеріальний та побутовий стан подружжя, їхня поведінка та характеристика на них, ставлення до дітей та почуття відповідальності відповідає Закону про усиновлення дітей. Вони матеріально забезпечені, ОСОБА_6 працює, має достатній зарібок, власне помешкання – будинок з усіма зручностями, ОСОБА_7 – домогосподарка. За станом здоров'я вони здорові, до кримінальної відповідальності не притягувалися¹².

Висновки. Таким чином, як теорія, так і практика цивільного судочинства у сфері справ окремого провадження з точки зору процедури доказування та його меж вказують на те, що законодавець через систему норм матеріального та процесуального законодавства спрямовує заявників на самоорганізацію їх дій із надання засобів доказування. При цьому система доказів формується законодавцем, зважаючи на мудрість суспільства, яку не можна замінити свідомістю однієї людини чи навіть їх групи. Саме на формулі такого підходу і будується система доказів та сам процес доказування з урахуванням його меж під час встановлення юридично-значимих фактів стосовно фізичних осіб щодо визначення їх правового статусу.

¹⁰ Ясинок М.М. Особливості окремого провадження у цивільному процесуальному праві України: теорія і практика (теоретико-правовий аспект [Монографія] / М.М. Ясинок. – К.: Алерта, 2014. – 352 с.

¹¹ Рішення Зміївського районного суду Харківської області від 27.01.2015 р. у справі № 621/2970/14-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42451010>.

¹² Рішення Нікопольський міськрайонний суд Дніпропетровської області від 08.06.2011 р. у справі № 2-о-163/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/17104047>.

Анотація

Стаття присвячена особливостям доказування в справах окремого провадження, пов'язаних зі встановленням юридично значимих фактів стосовно фізичних осіб щодо визначення їх правового статусу. Автор доходить висновку, що в сфері справ окремого провадження починають складатися спеціальні правила доказового процесу, суть яких зводиться до представлення заявником персоналізовано визначених законодавцем певних засобів доказування. Як теорія, так і практика цивільного судочинства у сфері справ окремого провадження з точки зору процедури доказування та його меж вказують на те, що законодавець через систему норм матеріального та процесуального законодавства спрямовує заявників на самоорганізацію їх дій із надання засобів доказування.

Summary

The article is devoted to the peculiarities of proof in cases of separate proceedings related to the establishment of legally significant facts in relation to individuals in determining their legal status. The author comes to the conclusion that in the sphere of separate proceedings, special rules of the evidence process are being drawn up, the essence of which consists in the submission of certain means of proof specified by the legislator to the applicant. Both the theory and the practice of civil proceedings in the field of separate proceedings in terms of the procedure of proof and its limits indicate that the legislator, through a system of rules of substantive and procedural law, directs the applicants to self-organization of their actions to provide evidence.

Використана література:

1. Ясинок М.М. Особливості окремого провадження у цивільному процесуальному праві України (теоретико-правовий аспект) [Монографія] / М.М. Ясинок. – К.: Алерта, 2014. – 385 с.
2. Рішення Торезького міського суду Донецької області від 05.05.2011 р. у справі № 2-о-28/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/15410113>.
3. Рішення Вишгородського районного суду Київської області від 16.12.2013 р. у справі № 2-о-6/13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36180488>.
4. Аналіз роботи судів загальної юрисдикції у I півріччі 2014 р. (за даними судової статистики) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/AD1EE0C42897A486C2257DAC00276002>.
5. Рішення Середино-Будського районного суду Сумської області від 17.06.2011 р. у справі № 2-о-13/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/16383183>.
6. Рішення Деснянського районного суду міста Чернігова від 25.12.2012 р. у справі № 2506/10901/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28237007>.
7. Рішення Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 07.10.2013 р. у справі № 644/7903/13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34144765>.
8. Лупспеник Д.Д. Доказові презумпції та фікції у розподілі обов'язків із доказування // Теорія та практика судової діяльності: науково-практичний посібник. – К.: Атика, 2007. – С. 42.
9. Ясинок М.М. Особливості окремого провадження у цивільному процесуальному праві України: теорія і практика (теоретико-правовий аспект) [Монографія] / М.М. Ясинок. – К.: Алерта, 2014. – 352 с.
10. Рішення Зміївського районного суду Харківської області від 27.01.2015 р. у справі № 621/2970/14-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42451010>.
11. Рішення Нікопольський міськрайонний суд Дніпропетровської області від 08.06.2011 р. у справі № 2-о-163/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/17104047>.

Andreia Oliinyk,

Postgraduate Student at Department of Civil Law and Procedure, Faculty of Law, Uzhhorod National University